

Kiadóhivatal:

Kaposvár, Teleky-utca 9.

Ide czimezendők az
előfizetési pénzek,
hirdetések és nyitási
közlemények.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt
Félévre 2 „
Negyedévre 1 „

Egyes szám ára 10 kr.

Szerkesztőség:

Kaposvár, Zárda-utca 17.

Ide küldendő a lap
szellemi részét illető
minden közlemény.

Bérmertelen küldeményt
nem fogadunk el.

Kéziratokat vissza
nem adunk.

SOMOGYI UJSÁG

MEGYEI- és HELYI-ÉRDEKŰ, VEGYESTARTALMU HETILAP.

Megjelenik hetenként egyszer: szombaton.

Felolós szerkesztő: Noszlopy Tivadar.

Gőz és villam megyénkben.

Fejlődik minden rohamosan, gőz, villam a mai kor jelszava; — a haladás terén Somogyvármegye bizonyára nem áll az utolsók között.

Rövid pár év alatt, ott hol azelőtt — ha bejött a rozsutak időszaka — csak úgy mert elmenni szegényember fia a szomszéd faluba, ha előbb ott-hon végre rendelkezett, gondolkodván esetleg árvaságra jutó családjáról.

A maga sorsát pedig úgy igyekezett biztosítani, hogy a kocsiderekát tele pakolta elemőzsiával s a tele kulacsot nyakába akasztván — két lovával neki indult az örökké valóságnak tetsző utazásnak, mert ilyenkor csak négylovas nagy uri fogatokat lehetett látni, hogy helylyel közel küssé elgyentettek, — ott ma gőzt és füstöt okádó vasuti vonatok robognak.

A Szob-barcsi és Szob-szt-györgyi vasuti vonalak ki épülvén össze kötik felső Somogyot az alsórésszel, Dráva vidékét a Balatonnal, — továbbá biztosnak tekinthető, miszerint nem sokára Kaposvárról, Tab és Siófok felé szinte vasuton fogunk utazni.

Igy emelkedett a vidék; hát Kaposvár?

Az sem maradott hátra.

Tíz évvel ezelőtt, uramfia, este csak úgy mehettél ki az utcára, ha zsebedben volt kézi lámpásod s volt jó erős botod, melyek esetleg megmentenek attól, hogy a nyitva levő, több láb mélységű csatornába bele ne bukfenczeljél.

Még a mult századból megmaradt házikók helyén emeletes házak épülnek, hol puszták kertek és tengeri földek voltak, ott ma szép épületek, népes utcák emelkednek, s a népesség rohamosan nő.

Ami minden városban fontos, a világítás terén, tán páratlanul halad előre, — a gyéren felállított és sötét olaj lámpákat villam világítás váltja fel, ha ismeretlen ember este jön Kaposvárra azt hiszi, hogy az ország egyik nagy városába jött.

Ki a megyének érdekeit helyesen fogja föl, kell hogy örüljön a város emelkedésének, mert egy életerős, központ nélkül a vidék sem emelkedhetik. Ép ezért valóban csodálkozni lehet a felett, hogy az intéző körök

Kaposvárt addig is jobban nem támogaták.

A városi fejlődés egyik fő feltétele a kereskedelem, kereskedelem pedig csak ott virágozhat, hol nagy a forgalom, forgalmat pedig ma egyedül a vasutak csinálnak. — Ha Kaposvárból a vasuti vonalak úgy ágaznának négy felé, mint például Szobbról, tekintetbe véve az eddigi fejlődést, bizonyára rövid pár év alatt elkerülné a szomszéd megyék városait úgy kereskedelem, mint ipar és városiasság tekintetében s ezzel emelné a megyének is, anyagi és szellemi érdekeit.

Meg nem fogható tehát, hogy ott, hol különben minden téren előre haladnak, e tekintetben semmi tevékenység sem fejtetik ki. Így a Kaposvár-Mocsolád-tabi vasut vonalat sok évi vajadás után elkezdi építeni.

S ha építik ez a vonal csonka lesz, ha nem fog tovább meenni Barcs felé, mert az egész vonalat virágzó üzeművé csak az teheti, ha Kaposvár összeköttetésbe jön Siófokkal és Barccsal, mely utóbbinak kereskedelmét közvetítené Budapesttel, eme legegyszerűsebb útja.

A Kaposvár-barcsi vasut kérdése már többször hangoztva lett, de mindig eloszlott az mint a téli napsugár, hogy utána a fagyos közöny foglaljon helyet. — Már vagy egy éve annak, hogy több előkelő megyei férfi és tárgyban mozgalmat indított s mint híre volt, az építési engedélyt is megkérték tovább azonban semmi lépés nem történt. A mult hónapokban pedig Kaposvárt indított mozgalmak e tárgyban, mely ugyan az összeköttetést más irányban óhajtotta vezetni, de ez is halva született.

Valóban bűn ama befolyásos egyénektől, kiknek e dologban vezér szerep jutott, hogy e nagy fontosságú közügyet ennyire halogatták; — a megyei segélyalap tán már egészen kifogyott, pedig a megyei érdekeknek egyik vasuti vonal sem tenne oly szolgálatot mint éppen ez, mely emelné a megye székvárosát s azzal előmozdítaná az egész megyének anyagi és erkölcsi érdekeit.

Rajta tehát — nem kell engedni, hogy ez az ügy ismét feledésbe menjen, ha össze lett hozva az érdekeltég, remélhető miszerint a megye is meg-

teszi azt, hogy eme legfontosabb vasuti vonalnak is megadja azt a segítyt, melyet a többi vonalnak adott, úgy legalább az egész pálya test, mely Barcstól Siófokig áthatatlan az egész megyét, egyszerre volna átadható a forgalomnak.

Franciscus.

A kéthelyi gyógyszerügyi ügy.

A Kéthelyen felállítandó önálló gyógyszerár engedélyezése ügyében benyújtott kérvények fölött hozott határozata a belügyminiszternek leérkezett a vármegye közönségéhez; e szerint a belügyminiszter egyrészt amaz indokból, mivel a mult évi október hó 9-án tartott közgyűlésnek e tárgyban hozott határozata szerint a kéthelyi gyógyszerár által a marozsai-i gyógyszerár fennállása veszélyeztetve lenne, — másrészt, mert a jelen viszonyok között a környékbeli s kéthelyi lakosság közegészségi igényei a kéthelyi uradalmi orvos részére engedélyezett házi gyógyszerár által ez idő szerint kellenő biztosítva vannak, a kérelmet teljesíthetőnek nem találta.

A hadmentességi díjaknak

az 1894-ik évre leendő kivétele czéljából e díj fizetésére kötelezettek figyelemztetnek; 1894. évi február hóban tartozik az, ki 1. mint minden szolgálatra alkalmatlan az állítási lajstromból töröltetett; 2. mint fegyveres szolgálatra alkalmatlan fegyverképtelenség nyilváníttatott; 3. a katona szolgálatból oly testi fogyatkozás miatt bocsátott el mely őt keresetképtelenné nem tette, s mely nem a katonai szolgálat teljesítésének következménye; 4. az 1868. XL. t. cz. alapján, mint családfenntartó felmentett és az 1889. évi VI. t. cz. életbe lépte után is bármely okból fel nem avatott; 5. külföldre költözési engedélyt nyert és hadmentességi díjfizetést kötelezettsége még tart, a városadóhivatalánál, hol állandóan tartózkodik e czélra szolgáló nyomtatványon a) polgári állását; b) lakását; c) ama sorozójárás, illetőleg község nevét, melyben a hadkötelezettség alól mentesített, d) azt az évet, melytől fogva a fölmentés számítható, bejelenteni és e) a reá, esetleg ama családfőre, kinek családjához tartozik a megelőző 1893. évben állandó lakhelyén, esetleg más községekben is kivettelt egyenes államadók összegét hitelesen kimutatni. Ezenkívül tartozik, f) az a véd, — illetve díjköteles kinek hadmentességi díját a törvény 11. §-a értelmében a munkaadó fizeti, a munkaadó nevét és lakását bejelenteni. Ez adatok bejelentésének elmulasztása az idézett törvény 20. §-a értelmében a kirovándó hadmentességi díj három egész hatszoros összegének megfelelő pénzbírságot von maga után. Ha a munkaadó személyben az

alatt az idő alatt, mely a bejelentés beadása és a díj esedékességének napja (az év október hó 1-je) között lefolyt, változás a díjkötelek az 1893. évi IX. t. cz. 4. §-ának 8-ik pontja értelmében ott, a hol az első bejelentést tette, szintén bejelenteni köteles. Ama díjköteleseknek, kik általánosan helyükön kívül másutt adóval megróva nincsenek, megengedhetik, hogy a városi adóhivatal előtt személyesen megjelenven, vallomásukat ugyanott tollba mondassák, de ha tenni ezt elmulasztják, a fennebb jelzett pénzbírság ellenök teljes szigorral fog alkalmaztatni.

A villamos világítás ügye.

Kaposvár r. t. város képviselőtestülete a létesítendő villamvilágítási telepre nézve, mint már említettük, a Siemens és Halske budapesti cég ajánlatát fogadta el s vele a szerződést is megkötötte. A városi képviselő testület eme határozata ellen azonban Kopits Nep. János és néhány társa főbebezzést adtak be, mely főbebezzés kapcsán a cég szinte előterjesztést nyújtott be, mely a képviselőtestület által már elfogadott szerződés némely pontjainak előnyösebb módosítását önként megengedhetők: nyilvánította; mi által a főbebezzés főbb pontjai tárgyalatok lettek. A képviselőtestület eme határozata alapján, a szerződés, a főbebezzéssel és a cég előterjesztésével, az összes iratokkal, jóváhagyás végett a törvényhatósághoz fölterjesztetett.

Az ügy az állandó választmány elé kerülven, az a város köztérinek és utcáinak villammal leendő világítását helyeselte, miért is a város határozatát, a főbebezzés elutasítása mellett helyben hagyandónak s a cégnek a várossal kötött szerződését, a bemutatott változtatásokkal, megerősítendőnek vélet ményezte.

A február 5. folytatva tartott törvényhatósági közgyűlés az állandó választmány véleményét elfogadta s így a szerződés jogerőre emelkedés után, a szerződő felek által aláírandó s jóváhagyási záradékkal leendő ellátás végett, bemutatandó, mégis a villamvilágítás és vezetékek tervezete föllállítás előtt, az 1888. évi XXXI. t. cz. 14. §-a értelmében kinyerendő jóváhagyás végett, alispáni uton a kereskedelemügyi miniszterhez fölterjesztendők lesznek.

Kopits Nep. János és érdektársai a vármegyének e határozata ellen is benyújtották főbebezzésüket, a minék ugyan nincsen igen

értelme, hisz a Siemens és Halske cég a szerződés ama pontjait, melyek nehezítendővé tették, pótlójánlatával megváltoztatta, így bizonyos, hogy a miniszter is jóvá fogja azt hagyni. A főbebezzés által csak a közvilágítás ügye késleltetik; de a magánlakásokba való bevezetések iránt rendelések naponta történnek a cégnek a városházban levő villamossági irodájában.

HIREK.

— Fölkérjük t. olvasóinkat, hogy a mennyiben előfizetéseiket még be nem küldték volna, azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek!

Lapunk előfizetési ára, egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. Legyzők és tanítók egész évre 3 frt, félévre 1 frt 50 kr. stb.

A „SOMOGYI UJSÁG“

kiadóhivatala.

— Bacskey Béla festőművész befejezte a kaposvári kálváriai kápolna számára megrendelt leurdusi szűz Mária képet, melyről a kik eddig megnézték, mind a legnagyobb dicsérrel nyilatkoztak Bacskey a kit különben is ismerünk művészi alkotásairól, e képpel általános feltűnést keltett. A jeles fiatal művész méltó a műpártoló közönség figyelmére. A kép 130 cm. magas és 90 cm. széles a kereten kívül.

— Kinevezések. Az állami számvevőszék elnöke dr. Falusi Gusztáv Somogyvármegye alszámvevőjét állami számvevőszéki számtisztzó nevezte ki. — Ő felvétele az igazságügyminiszter előterjesztése folytán Dohman Miklós pestvidéki kir. törvényszéki aljegyzőt a kaposvári kir. törvényszékhez albiróvá nevezte ki.

— Somessich Andor nagybirtokos, a közügyek derék, tevékeny bajnoka, hosszú és veszélyes betegségéből mint örömmel értesültünk, már teljesen felgyógyult. Örömmel hozzuk ezt olvasóinknak szives tudomására.

— Adakozás. A kaposvári állami főgimnázium ifjúságát segítő egyesület alapítókéjét újabban Boronkay Lajos ur (Kutas) mint egyesületi rendes tag ez évre 10 frttal, Török Béla ur (Szegszárd) mint pártoló tag 6 frttal és dr. Neuhaus Jakab ur (Szigetvár) szintén mint pártoló tag ez évre 2 frttal gyarapították. A nemes lelkű adakozóknak e helyen is meleg köszönetet mond az egyesület elnöksége.

— Szaák Lujza, a kitűnő író nő kéresünkre ismét szíves volt lapunknak átengedni a esurági daloskór f. hó 17-iki estéjén általa fölolvastott s általános tetszésben részesült „Az én kedvecz íróim“ című értekezését. Olvasóinknak akartunk az által örömet szerezni, hogy megismerjék Szaák Lujzát, a budapesti közönség által irodalmi működéséről és sikerült fölolvassásairól ismert e kiváló író nőt. Ez alkalommal, hogy ismételve szerencsések vagyunk Szaák Lujza művét közölni, — föl említi még, hogy Szaák Lujza pár év előtt kiadott, „Baró Jósika Miklós élete és munkái“ című, 374 oldalra terjedő vaskos kötetével általános feltűnést keltett az irodalmi körökben is. Azóta különféle lapokban, gyakran találkozunk nevével s most pedig Tóth Kálmán költészetéről írt művét szándékozik sajtó alá rendelni. Szaák Lujza komoly és ujan hatást nem ismerő munkásságért, székes főváros közönsége kellőképp méltányolta is a mennyiben annak valódi kedvelője volt. Mi is egy valóban emlékeztető és nagyon élvezetes estélyt csinálunk magunknak, ha fölkerünk Szaák Lujzát, ki most Somogyban, Csurgón lakik, egy fölolvassásra így legalább Kaposvár város is a vármegye közönsége személyesen is megismerné e kiváló tehetségű író nőt.

— Vármegyénk országgyűlési képviselői mind a székesfővárosba utaztak, résztvevők az egyházi politikai javaslatok tárgyalásán. — A javaslatokat, értesülésünk szerint, megszavazzák: Chernel Gyula, Fornszer Sándor, Kapotsy Jenő és Vörös János, — ellene szavaznak pedig Kund Jenő, Makfalvy Géza, Szalay Károly és Szalay Imre.

— Helyreigazítás. Lapunk múlt számában, Sárközy Eugénia k. a. kinevezésénél, sajtó hibából Kaposvár közöltetett, Kapuvár helyett, — mit ezennel helyreigazítunk.

— Halálozás. Varga Zoltán, Varga Ferenc volt kaposvári főgimn. tanár kis fia meghalt Pusztakovácsiban. Áldozatul esett a difteritisznek.

— Eljegyzés. Pölcz Ármin magyar államvasuti gépészmérnök eljegyezte Bien Izabella kisasszonyt, özvegy Bien Salamonné leányát Pusztakovácsiból. — Deutsch Gyula Bogláról eljegyezte Sonnenfeld Paula kisasszonyt, Sonnenfeld Lipót debreczeni kereskedő leányát.

— Vármegyei nemessaládjai. — címmel Balogh Gyula Vasvárm. főlevéltárnokától Vármegyei törvényhatóságának pártfogása mellett folyó évi április hó vé-

A „SOMOGYI UJSÁG“ TÁRCZÁJA.

A két Zsuzsánna.

— Jó, hogy itt vagy, drága Klementin, meghalok a félelemtől.

— Zsuzsanna!

— Egyedül te lész képes nekem ténésot adni. Valaminek kell történni.

— De az Istenért, előbb csak mond meg nekem, mi rémit így halálra!

— Férjem mindent tud.

— Mindent! Hm, ez sok...

— Zoltánnak egy levelét találta meg.

— És a többiektől egyet sem?

— Ugyan kérlek, hagyj most a tréfákat, te jól tudod, hogy Zoltánt igazán szeretem.

— Igen, igen, és a többit is úgy félig-meddig, ideig-óráig.

— Klementin, — az Isten minden szentjeire, ne tréfálgass ilyen rettenetes órában. Férjem minden pillanatban megérkezhet.

— Férjed?

Igen, igen, és borzasztó jelenetre lehetek készen.

Édes Zsuzsánám, úgy látszik, te teljesen elvesztetted a fejedet.

— Ah! te nem ösmered őt, valóságos fehér Othello, meg fog gyilkolni.

— De az Istenért, mondj el már egyszer mindent, körülményesen és ne beszélgj össze-vissza.

— Olvasd!

— Hm... egy czédula.

— Igen, a férjemtől. — Egy félórával előbb hozták volt nekem, egy Lipót-városi klubból.

És mit ír Várdy Gábor ur?

— Olvasd, ne kérdezz.

„Imádott bájos Zsuzsánám. Várd az operai előadás után a te őrzöngő Gáborodat. Férjed az örülésig szerelmes beléd; nemde ez valami fölséges...“

— Lásd, így sohasem beszélt hozzá, ez mind gyilkoló guny, oh! én szerencsétlen asszony vagyok, tudom, hogy végem van!

— Ugyan, ugyan, ne láss mindent olyan sötét színben.

— Hidd el, van okom, így nem írhat nekem a férjem, ezeket a passzusokat ő Zoltán valamelyik levélkéjéből utánozza.

— Ebben az esetben természetesen,

hogy nem marad egyéb hátra, mint a vihart nyugodtan bevárni.

— Lehetetlen!

Már miért ne. Fejedbe csak nem kerül. Nem olyan fekete az őrdög, mint a minőnek festik! Ő dühöngni fog, te a sértett ártatlanságot játszod, aztán zokogsz, végre elájulsz, és ő lábadhoz borulva, vége lesz a komédiának!

— Nem, Klementin a dolog nem fog így lefolyni. Ebből nem komédia, de a legsötétebb tragédia lesz. En ősmern a férjemet. A guny nála a legvadabb elkecserezés jele. Ugy fog ide berontani, mint egy őrzöngő. — Várd az operai előadás után őrzöngő Gáborodat. — Igen, ő valóban őrzöngő lesz... és mielőtt időm volna elájulni, le fog lőni a revolverével!

Azt hiszed!

Ah! Gábor rettenetes az ő dühében.

— Akkor valóban a legokosabb lesz utjából kitérni.

— Igen, Klementin érzem, hogy a szökés lesz egyedüli mentésem.

— Lehet, és legalább az a szerencse, hogy időt nyertünk.

— El, el, minden perc drága, a dühöngő Othello minden perczben megjöhethet.

gén terjedelmes munka jelenik meg: a mű ára 5 frt, mely márczius 31-ig szerző nevére Szombathelyre küldendő.

— **Meghívó.** Somogyvármegye alispánjától 4027 sz. 894. A somogyvármegyei régészeti és történelmi társulat igen tisztelt tagjait felkérem, hogy az együttes felosztása, a társulati vagyon hova fordításának elhatározása végett, Kaposvárott a vármegye székházának kis üléstermében 1894. évi május 22-én d. e. 11 órákor tartandó gyűlésen megjelenni szíveskedjenek. Kaposvárott, 1894. február 18-án. Maár alispán.

— **A Kapos-víz**et leveztető társulat állandó választmány a f. é. márczius hó 4-én délelőtt Döry József dombóvári földbírtokos lakásán gyűlést tart, melyre a meghívókat már szétküldötték. Ugyan e nap délutánján a társulat közgyűlését is megtartják.

— **Lopás.** Folyó hó 17-ére virradóra két lopás is történt Kiskörpádon. A tolvajok elsőben Jünker Sándor bérlő istállójába mentek, honnan két ökröt akartak elhajtani, de valami neszt hallhattak, mert csak a kocsis téli kabátját vitték el, hogy mégis ne veszzen kárba fáradságuk. De, hogy az ökröket is elakarták vinni, az abból is látszik, hogy reggel a kizsemelt két ökr szabadra volt eresztve. Innen Steinicz Ignác majorjába mentek, honnét egy lovat és egy kocsit loptak el. Állítólag cigányok voltak a tolvajok, a kik így kocsin szépen elhajtottak.

— **Takarmány-hiány** a Dunántul. A Dunántul több helyről panaszkodnak a gazdák széná, főleg pedig a szalmahiánya miatt. Igen sok bajt okoz a szalmahiány több vármegyében, úgy Somogyban is, a honnan aratás óta sok száz vasuti kocsival a külföldre vitték az eleinte mutatkozott szalma fölösleget. Most, hogy a hiány mindinkább érezhetőbbé válik, a gazdák falevéllal és néhol tőzegeből készített alommal pótolják azt.

— **Rossz termés** következményei. A gazdakörökben most már általánosan és mindenütt tudják, hogy a múlt évi repamagtermés a gőczponton t. i. egész Észak-magyarországon termelő helyein nagyon rosszul ütött ki. A nagy hiányt sokan, — kik repamaggal kereskednek, — mindenféle módon, leszállított árákon, és olyan áruval igyekezzenek pótolni, a mely a „jó” és „megbízható” jelzőt semmiképp sem érdemeli meg, mert az ideai viszonyok közt tárva-nyitva az ajtó oly üzelmeknek, melyek a gazdára nézve végzetessé válhatnak. Ilyenekkel szemben csak akként le-

het a gazda érdekeinek helyes megóvására nézve megnyugvást, ha az ideai viszonyok közt egyáltalán nem bizza másra rendelkezéseit mint éppen csak első rendű czégre, a mely megbízhatóságánál fogva vezérszeretepet játszik növénytermelésünk terén. De látjuk különben hogy a valódi fajazonos magvaknak termelői is állást foglalnak már a számos hamisításokkal és visszaélésekkel szemben: A ma megjelent lapokban következő nyilatkozatot tesz közzé egy világhírű külföldi repamagtermelő: A Borries-féle eckendorfi (északnémetországi) nemesbirtokok központi igazgatósága ezennel közli, hogy a kitűnőnek bizonyított eredeti eckendorfi takarmányrépa-magjának kizárólagos és egyedüli eladását Ausztria-Magyarország részére Mauthner Ödön budapesti magkereskedő czégre ruházta át és ennél fogva csakis ezen czég egyedül képes a valódi eckendorfi repamagot szállítani.

— **Bérnath Kálmán**, a tabi járás új főszolgabírája állását elfoglalandó, e hó 28-án megy Tabra, hol ünnepélyes fogadtatásban fogják részesíteni.

— **A balatoni halászat** az utóbbi időben a halmennyiség rohamos csökkenése miatt nagyon szomorú képet mutat. A hal pusztulásának több oka van. A balatoni halászoknak ugyanis sok bajuk volt a rákokkal, mert a hálót kiszakítván, utat csináltak a halaknak is és így megnehezítették a halászatot. Egyidőben azonban a rákok nagymértékben kezdtek pusztulni, de a halak mégsem szaporodtak. Új ellenség támadt a rablógazdálkodásban, a mit a halászbérlőknek nyereszkeskedő eljárása idézett elő. A halászati törvény sem akadályozta meg még a tolvajhalászatot sem, mert a balatoni halak azóta is pusztulnak. Ennek oka az, hogy 34 hálóból járják a Balaton vizét, pedig 13 is elegendő volna. A 34 (rendesen 150—200 méteres) nagy háló rengeteg mennyiségben fogyasztja a tó halait, mert a kifogott mennyiség arányában még a legkedvezőbb körülmények között sem képesek az egyes halfajok szaporodni. Emellett a tilalmi idő sines szabályozva, mert a halászok jó pénzért tilalmi időben is fognak és árusítanak el halakat s a halvásárt a hajóságok sem ellenőrzik. Erdemes lenné a balatoni halak pusztulásának ez okával a balatoni halász-szövetkezetnek is foglalkozni és a halpusztulás megakadályozására szükséges intézkedésekkel illetékes helyen iniciálni.

GSARNOK.

Télen.

Oly pusztaság most ez a vidék, Akármerre tekintek én: Csak egy-két fenyő zöldel ott A távol hegynek tetején.

S ha nézem azt a zöld fenyőt, Mintha látnék megtört szívet, Melynek reménye olyan, mint Oceánon egy kis sziget.

Az én kedvencz íróim.

Irta és a csurgói daloskör estélyén 1894. febr. 17. felolvasta Szak Lujza.

Nem hinném, hogy volna a művelt közönség körében egy is, kit az irodalom és költészet többé — kevésbé ne érdekelne. Egy ábrándos leányka tekintete, egy hevesvérű ifju lánogló szíve, egy nagy világi hölgy sokat ígérő mosolya, egy politizálni szerető állami férfi érvei és egy czélt tévesztetni nem tudó vadász merészsege — mind egy-egy alapkö irodalmunk s költészetünkben.

Költészet a politikában ma már ép oly honos mint a blazirtság a realista világban.

De valamint a légben különböző áramlatok váltakoznak, úgy a szellemi élet legköre is különböző befolyások alatt áll...

Nem szándékom azonban a költészetről, mint nemzeti életünk egyik nagyfontosságú tényezőjéről beszélni. Nem szándékom századunk elejétől a 70-es évekig ismertetni a jeles írók gardáját, kik a lírai költemény ballada vagy drámalásban tündek ki. Nem akarok irodalmi minunus lenni e felolvasó asztalnál, ki próbára teszi a kedves hölgyközönség figyelmét, vagy a titokban csárdás után vágakozó ábrándos leánykák és a „csön-des” barátainak türelmét.

Csak pár sorban akarok rá mutatni irodalmunknak századunk jelenében feltűnt egy pár jelesére, kik a költői nemzedék fiatal óriásaként növekszenek hibern, diadolságban.

Az emberi természet önző volta miatt könnyen megdöcsátható, ha csevegésem rövid határait tekintve saját enyémbe kiindulva kedvencz íróim alakjait mutatni be.

Keserű mosoly lebbent el ajkán, aztán megvető kézmozdulattal így szólt: — Ma bebocsáthatod hozzám Steinbrück herceget.

Egy óra mulva Várday Gábor egy vidám dalt dudolva nyitott be Sabbini Zsuzsánna előszobájába, a hol Erzsébet elképpelve fogadta.

— Hogyan? Talán nincs itthon a kisasszony.

— Oh igen, de nem fogadhatja őnt! — Megbolondultál.

En? nem! — viszonzá Erzsébet csipősen, de ürmőn nincs olyan levelekhez szokva, mint a minőt őn küldött neki a klubból.

Ezzel Erzsébet kezébe nyomta a kérdéses levelet és aztán becsapta előtte a paradicsom ajtaját.

Várday egy pillanatig bambán nézett a sajátkezüleg irt kuvertára, aztán egyszerre homlokára ütve, kétségbeesetten kiáltott föl:

— En eszeveszett szerenésétlen, a feleségem levelét küldtem ide, a ki szintén Zsuzsánna, ezt a két nevet cserélte el a kaszinó szolgá!

Igen, igen. Márton, hozzon gyorsan egy bérkocsit, anyámhoz megyek.

* * *

Sabbini Zsuzsánna kisasszony, az operai előadás után haza kocsizott fényes lakására. A Hugenottákban egy apródot játszott és ezuttal is, mint mindig, minden látesővet maga felé irányított.

Egész főváros Sabbini Zsuzsánna szép idomairól beszélt és a viveurök közt egyetlen egy sem akadt, a ki ezekért az idomokért örömet ne tette volna magát tönkre.

Sabbini Zsuzsánna kisasszony azonban szeretett rendet tartani. Mindig csak egy bevallott imádott tartott magának, a többinek várakozni kellett, míg a sor rá is került.

E pillanatban Várday Gábor volt ez a buváltott imádó, — és miután Várday óriási vagyonnal bírt, nem is volt kilitás, hogy egyhamar más lépjen helyére.

Ez azonban nem gátolta Steinbrück német herceget, hogy mindennap be ne adja névjegyet, egy óriási virágcsozor kíséretében, Sabbini kisasszony előszobájába.

A németet rendesen Erzsébet fogadta, a kis énekesnő komornája, ezzel a stereotip mondással:

— A kisasszony nagyon sajnálja, hogy nem fogadhatja hercegségedet, de nagyon el van foglalva.

Tegnap szólalkoztak először össze Gábor és Zsuzsánna, de miután Gábor örülten szerelmes volt, az énekesnő biztosra vette, hogy vissza fog térni s béke jobbát nyújtani.

Azért is, színház után hazatérve, első dolga volt megkérdezni komornájától, nem járt-e valaki távolléte alatt lakásán.

— Senki! Csak egy szolga a Nemzeti kaszinóból, ezzel a levélkével.

Zsuzsánna azonnal megösmerte Gábor írását és ideges gyorsasággal tépte föl a borítékot.

„Kedves Zsuzsánám! A kaszinóban e pillanatban kaptam egy sürgőnyt, melynek folytán egy váratlan ügyben még az éjjel Kolozsvárra utazom.

Gábor.”

Zsuzsánna úgy érezte, mintha villám érte volna. Egy olyan csekélységért ilyen rohamos szakítást!

Néha előítélet szállja meg lelkünket az író, a költő iránt és saját énünk rabbi-linceit nem tudjuk szétörni majd meg szívünk lelkünk vágyai ragadnak el, lelkesítenek és együtt érzünk a költővel.

A tehetség ereje összetöri az előítéleteket és magasba szállva magával ragadja lelkünket a képzelet világába.

Palágyi Lajos, Bársony István és Várady Antallal óhajtok foglalkozni e rövidke idő alatt, míg e felolvasói asztalnál időzöm.

Tudom, hogy nem ismeretlen alakok ők e körben. Talán rajtam kívül vannak itt mások is, kik e kitünőségek bámulói közé tartoznak, — de jól esik róluk beszélnem, — kedvenez íróim ők nekem.

A nemzeti irodalom új korának három kiváló alakja Palágyi, Bársony és Várady.

Palágyi Lajos sötétkomorau mutat a pusztá valóra s élénk tárja az erős igazságot, Bársony rajong a fenséges természetért, Várady hiva a romantizizmusnak.

Palágyi sötét, komor életismerete megrecepteti a szív minden idegzetét.

Reális korunk rideg számításai, a pusztá való, az önösség mind meg annyira kinövé, mely a költő lélek rajongását bimbájában megfagyasztja. És mégis Palágyi lelke tele van melodiával zenével; sikra száll az elnyomott és szenvedő emberiségért és kiakarja küzdeni a népjogát. p. o. „A szoknyás rabszolgák” című költeményének csak két versére utalok, hogy bemutathassam eszomoru élet igazságát:

Csak huzzák, huzzák egyre az igát,
Mely görnyedt vállakra nehezül.
S nem látják, hogy a gaz munka
kerülök.

Használják őket hitvány eszközül.

Hatalmas urak, furfangos családok,
Aljas üzérek, iparlovagok...
Isten helyett ezek intézik el,
Otromba lények, a ti sorsotok!
Nyers őszinteséggel és oly erős vonásokkal esetel, hogy elég két sorát olvasni, már is megborzzong a lélek az igazi élet festésétől, megrendül a szív, s szeretne emelkedni a nyomasztó légkörből magasra, de a költő fájdalma nem engedi a magas régi okba; levonja az inséges szenvedőkhöz a földre, hol a nyomor az inség és rideg önösség felemészti mindent a mi szép nemes és magasztos.

Lelkünk kilindóva követi a sötét markirt vonásokat úgy szeretne szabadulni a komor valótól, de nem tud, végig éli a szenvedni, vért izzadva, kimerülve, de még mindig követve a költőt. Ki tudná megmondani, kimagyarázni, milyen az az erő, ami vonzza, lebilincseli az olvasó lelkét Palágyi verseihez?

Nem órák, hanem napokon át érzetem a fájdalmat a rideg való bemutatásának olvasása után. S mégis újra és újra elolvastam időközönként önmagamnak mondogatva, átérzve: „ez az élet ez az igazság!”

Milyen szomoru igazság!

Ha a néphez ír, ha róla beszél, mintha csak önszive vérebe mártaná esetjét, oly fájón a nép sorsát multját, jelenét...

A néphez.

Oh néphaz tudnád, mint szeretlek én.
Te élsz szívem legmélyebb rejtekén
Te vagy szerelmem, hitem, ideáлом,
Te kivüled nincs semmim e világon.

Azok a sápadt, görnyedt alakok,
Fázt gyermekek, siró asszonyok,
Kik járnak-kelnek uton-utfélen,
Azokat, oh azokat szeretem.

Fényes teremben, mámor közepett,
Ti lengtek életem, megtört betegek,

Ujjongó hegedű hangjaiban
Tört zokogástok! hallom untalan.

Hiába fény, káprázat gyönyörök!
A láng szívemben olthatlan örök,
Valami vissza, vissza huz felétek,
Tiétek vagytok, szenvedők tiétek.

Oh érzem, érzem, mindenem tied,
Ez a szív itten, ez a te szíved,
Az én keservem sir fel bánatodban.
S keblemben népem, a te véred
dobban!

Vajjon lesz-e ereje a tul érzékeny költőnek szíve eredeti ösztönénél fogva reformálni e társadalmi intézmények erkölcsi fundamentumát a való élet folyását, azt a titkos jelekkel szívekbe vésett erkölcsi rendet, mely csak homályosan lap-pang a tömeg szívében?!

Dalaiba bele önti egész lelke valóját szíve keservét.

Ezért szeretem én Palágyi verseit! Szeretem jobban, mint azok a kritikusok, kik verseinek sötét hangjára, a költeményekben rajzolt komor élet felfogásra jótanácsként azt mondták neki: „Örüljön, hogy a világ úgy forog, ahogy forog!” — Szerintök tehát nem jogosult, ha a költő az életnek könyvet facsaró, lelket elborító jeleneteket azért festi gyász, keserűség s egyuttal a való színeivel, hogy azokkal a társadalmi élet feltájt kevesbitve előállítani segítse azt a nemesebb, a való s idealizmus harmonikus egyesülésével megtisztult világot.

Ime a kritika megtévedése!

Szegény Vajda Péter, Eötvös, s ti többiek, kik — hogy hazánknak új nemesebb társadalmi képét megalkossátok, szívet rázó vonásokkal festettétek azt a lelketlen kort, mely előítéleteiben, göggyében bűneiben nagy, s erényeiben olyan törpe volt!

Palágyi verseinek bármelyikét olvasuk a rideg való fagyos szele száguld el lelkünk felett.

A „kórház” című költeményével minden sora vérré vált bennem. Előtte lebeg szüntelen az eszomoru kép, melyet a kórházban kilindó betegek sőhaja fest rémössé. Bele életem magam a földi kinok sötét tömkellébe és megreszket szívem minden hurja azokra a lázas jaj szavakra, melyek a kórágynon hánykódók száradt ajkairól lebönnének el. Képzeletem együtt repül a költővel és lelkem felzokog szívem vérzik a kórágynak körüli haláltusát szemlélve. De ime

A kórház

— Eltűnt az éj. Eljött az üde regg.
Sűrő-forog a munkás nép tömeg,
A zord, sötét körépkület alatt
Egykedvűen közönnnyel elhalad.
Nem gondol a hánykódó betegekre.
Kik könnyes szemmel néznek az
egyre.
Sajgó sebük hogy fáj, marcangol,
ég.
Hány ifju pálya lel itt kora végét!

Szegény költő! A tömeg közepett
Hiába hordod büszkén fejedet,
Szíved hiába elbizott, hiú:
Egész valód oly satnya, nyomoru!
Amitsd, csak amitsdönnon magadat,
Hogy ezelt ér az erő, az akarat,
Mohó szívvel epedd a dicsőséget:
Sötét pályád emitt lel kora végét.

Te szép leány, te árva küzködő,
Hiába csal sok uri szerető,
Hiába ígér kincset palotát,
És selymet, gyöngyöt, mind hiába ad!
Ha hamvad arezód szűzi, tisztá bájá,
Szemérmes pirt hiába festesz rája,
Mind elhagy, a ki egykor érted égett,
Sötét pályád emitt lel kora végét.

Oh szenvedő nép, szűk kalitban,
Most tudd meg: a világ központja
itt van,

Itt egyedül, bár szerte ágaza,
A földi pálya minden fonala;
Akár hová vezessen is utad,
E ház ma-holnap mégis befogad,
Hanem találsz seholse menedéket,
Sötét pályád emitt lel kora végét.

Milyen kontraszt Palágyi verseivel szemben Bársony idillikus bájjal felruházott leíró tehetsége!

A mező, az erdő pompája, a hold a csillagok ragyogása, a nap sugar fénye és a harmat csillogása mellett érezzük a mezei virágok illatát, látjuk a fű növést, megértjük a patak csevegését. — Felüdül a fáradt elme, elvonul a sötét felhő lelkünk egéről és csendes andalító ábránd világ terül elénk.

Ami blazirt korunk sem érzéketlen egészen az igazi költészet iránt. Elfogadják a szépet, az eszményt a „realisták is, mert az istenek nyelvét megtagadni a szív nem tudja soha!

(Folyt. köv.)

EGYVELEG.

A debreczeni bérkocsiskérvénye. Lapunk több barátjával közöltük a kérvényt, melyet évekkel előbb, egy debreczeni bérkocsis nyújtott be az igazságügy miniszterhez s mindnyájan amaz óhajtasukat fejezték ki, hogy „ol-juk a kérvényt, — mit meg is ígér... s ezennel közlünk is.

A kérvény így szól, kivülről:
A tekintetes Császári Királyi Miniszterijomhoz benyújtott aláíratos kérvénye Mátyi Ferencz bérkocsisnak,
melyben három ártatlan ló erányában esedezik.

Belül:

Tekintetes Császári-Királyi
Miniszterijom!

Sőt ha már a fentírtolt Csere kaszáló gyepek hátát három lovaim esipdes-ték is, allett vóna a sorja, hogy Kis Péter szomszéd ne hajtotta vóna be a három e részben ártatlan lovakat, hanem aszt monta vóna: má iszen behajtom ezeket a bitang jószágokat a város estállajába.

Amint azután Lukodi Bálint komám ló után járó gyereke monta, tüstént át mentem Kis Péter szomszédhoz, má iszen kíváttom, ha a pénzemér is. Aszongya, hogy fizessek minden lóér három ezüst forintot.

Ugy azután esteli tehén csorda hajtáskor haza mentem, mer ott lakom a Slétrom kaszárnya mellett, a cigány soron. Másnap, ugy déli kenyér ebéd után be-szalad a Pista gyerek, aszongya, hogy: éts apám! — Mi a — mondok — no?! — Nadrágos ember gyün a mi házunkhó! Avval betoppán Katona Ferencz a prefe-rencs, — aszongya, hogy: adgyon isten! Adgyon isten! — mondok, — hát mi jó hir keresi meg szegényes hajlékunkat? — Avval abbu a gulimázos vászonba elfi-vett egy írást, aszongya, hogy: baj érke-zett!

Avva rám vettem egy derékravalót s fő mentem a Bekk házhó, — mert ott a törvény uram! Alig tettem be a kilin-cset, aszt teccett annak az urnak mondani hogy: kendet híjják Mátyi Ferencznek?! — Igen is kérem alássan én vagyok! Azután aszt teccett annak az urnak mon-dani, (mer ugy célozok, hogy a járásbíró ur vót) hogy fizessek! — Fizessek?! a kőkény lóér is fizessek? aki a pihs mel-lett lógórá szok járn, a ki a minden napi elemét az árokba kereszte! Három bangó forintnak fizetője leszek, — de, hogy én kincstárt, finánczot, akeizt fiz-es-

sek, ezt a turpisságot nem eslekedhetem!
Ily alázatos sorsomban esedezem a
Tekintetes Császári-Királyi miniszteri-
jomhó, — hanem átajja, — méltóztassék
saját szemével megtekinteni azt az árkot,
a kibe a kökény ló minden napi élelmét
kereste, és ha anynyi ért meg nem evett,
akkor Kis Péter szomszédot, a három e
részben ártatlan ló erányában elmarasz-
tatni kérem!

Méltatlan ember vagyok én, Tekin-
tetes Császári-királyi miniszterijom, hogy
igy bánnak velem, és három bitang józá-
gommál; mert 19 év óta, hun három, hun
negyed magammal, fíjuji hűséggel szögá-
lom e nemes várost. Különben, ha ez ér-
vény itt nem sikerül, Ófelsége háza tájé-
kát sem kerülöm el becses látogatásommal,
s 5 neki mondok el áperte mindent.

Tisztelem Tali Kálmán ő naecsesá-
gát, — ha ugyan ott van, — az az em-
ber uram!

Felyő hó elhunyt napjában.

Mányi Ferencz,
bérkocsis.

Utó irat:

Hát ara jár-e esső?!

Szerkesztő üzenetek.

P. K. Pozsony, Megkaptuk; köszönjük.

S—a. Levél meg. Üdvözlét,

— „Mért is születtem én...” Bizonyára nem
azért, hogy verseivel dicsőséget és babért szerezzen
hazájára s hogy neve a hír szárnyára kelve,
a föld golyóbisának minden részét. Hanem
talán azért, hogy ne vesszen ki a fűzfapótlák faja
s hogy legyen a ki a szerkesztőkhöz halomszáma
küldje tűzes fantáziájának remek szüleményeit s
hogy legyen a szerkesztőknek így tél idején mi-
vel befűteni a kandalót. Verseibe csak egy pillan-
tást vetve, meggyőződünk, hogy azokat csupán
e célra lehet felhasználni. S óh, mily szépen, mi-
lyen vígan égtek, — mintha nem is az ön világ-

fájdalomtól telt szívének koserei lettek volna azok-
ra a finom papírdarabokra írva.

Fárád. Az ígért tárczára számítnak. Üdvözlét.

Vonatok menetrendje.

Indul Kaposvárról:

Zákány felé, személy-v. d. u. 3 48 percekor

„ „ „ reggel 8 óra „

„ „ „ éjjel 3 „ 38 „

„ „ gyors v. d. u. 6 „ 49 „

Dombóvár felé, szem. v. éjjel 1 „ 23 „

„ „ gyors v. d. e. 9 „ 24 „

„ „ vegyes v. „ 10 „ 46 „

„ „ este 8 „ 8 „

Gabona árak.

A kaposvári piacon legutóbb a kö-
vetkezők voltak a gabona árak:

Buza	6.50 — 6.80
Rozs	5.10 — 5.40
Zab	6.50 — 6.70
Kukoricza	4.20 — 4.40
Hajdina	7 — 7.20
Bab	5 — 5.25

A kis lutri huzásai.

— Február 21. —

Prága:	79	7	26	68	56
Lemberg:	27	1	22	86	18
N.-Szeben:	39	41	8	10	33

Hirdetmény.

A „Somogymegyei gazdasági egyesület“ tulajdonát képező
és Kaposvárott a Honvéd-utczában fekvő két telek az azokon álló
felszer és istállókkal együtt eladandó. A vétel feltételei az egyesület
titkárságánál megtudhatók.

Kaposvárott, 1895, február hó 17-én.

Somssich Andor,

a „Somogymegyei gazdasági egyesület“ alelnöke.

Kárpitos műhely, épület és butorgyár

Kaposvár, Korona-utca 7. szám (Darnay fivérek házában.)

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint az eddigi butorraktáramat meg-
nagyobbítottam és hogy a concurrenziát kiállhattam gőzerőre berendeztem, hogy saját készítményű butorokkal
a nagy közönség kíváncsainak eleget tehessek.

Ezek után elvállalok bárminemű nagyobb szabású asztalos munkát ugyint: egész épületekhez szük-
séges asztalos munkák előállítását a legszolidabb kiállítással a legjutányosabb árakon.

Készletben tartok saját készítményű teljes szoba berendezéseket a leggyyszerűbbtől a legfinomabbig.
Mindennemű ebédlő, háló, nappali és salon berendezéseknek bármely féle formában leendő elő-
állítását a legzölésesebben és legjutányosabban elvállalom.

Kárpitos műhelyemben készülnek mindennemű kárpitos munkák. Ezen szakból elvállalok szobák be-
rendezését, kárpitolását és butorok csomagolását.

Gyáramban készült lőszőr, tengerifű és ruganyos ágybetétek, különféle divánok, ugyint magas tölgyfa
ebédlődiván, ottomán és salon garnitúrák raktáron tartatnak.

Vasbutor, hajlitott butor és képek raktáramban feltalálhatók.

Elvállalok mindennemű butor és kárpitos munkák javítását.

A midőn még a n. é. közönség figyelmét felhívom raktáram és gyáram szíves megtekintésére — párt-
fogását kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

PETERKA JÓZSEF,

kárpitos.

MAGYAR JÁNOS

könyvnyomdája, „Somogyi Ujság“ kiadója

Kaposvárott, Teleky-utca 9. sz.

A nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlom a legujabb betűkkel dúsan felszerelt

KÖNYVNYOMDÁMAT

hol minden a nyomdászati szakba vágó munkákat izléseken és tisztán kiállítva készítek.

Magamat, valamint üzletemet a n. é. közönség figyelmébe ajánlva, maradtam

teljes tisztelettel

MAGYAR JÁNOS.